

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Hydra Prophanarum Novitatum, Sive Descriptio
Historico-Theologica causarum principalium omnium
irrepentium Hæreseon ac Schismatum: unàque Generalis
earundem prophanarum Novitatum confutatio**

Alexander <a Sancta Theresia>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Proludium IV. De prophanæ Novitatis, sive Hæreseos gradibus deque
Novatoribus apertis, & occultis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35361

a 1. The-
sal. 4.

*Consolamini invicem, ô afflicti, oppressi
que fideles! in verbis istis (a) scientes, quod
benignissimus Salvator non vos sinet ultra
quod potestis, tentari, ac tribulari, sed
faciet etiam uberem cum tentatione, ac per-
secutione proventum, (b) & vincens
dabit æternæ vitæ coronam, (c) persecutio-
ribus vestris æternis indictis tormentis
nisi tempestivè fidei vestræ aggregentur con-
fessionem.*

b 1. Co-
rint. 10.

c Apoc. 2.

PROLUDIUM IV.

*De prophane Novitatis, seu
Hereseos gradibus: deque
Novatoribus apertis,
& occultis.*

PESTilentissimum hæretica Novitas est
malum, perquam latenter serpens, acutè
penetrans, seseque quaquaversum, callide
diffundens: varii quoque, Protei instar, ac
versipelles sunt Novatores in omnem for-
mam, ad simplices circumveniendos, sese
trans-

transmutantes : quapropter diversitas facie-
rum ipsorum , ut dignosci queant , ac evita-
ri , accuratius Catholicæ plebi est depin-
genda. Quod spectat ad hæreseos gradus,
eos accipio distinctos à nostro Scholarcha
Joanne de Bachone , dicto, Doctor Reso-
lutus (a) *Cùm quis resistit , inquit , veritati* a In 4.
intelligentiæ sacra Scriptura , est in primo gra- Sent. q. 8.
du hæresis. Quia Hieronymus 24. q. 3. cap. art. 4.
Hæresis , dicit : Quicumque aliter Sacram Prologi.
Scripturam intelligit , quam sensus Spiritus
Sancti flagitat , id est inspirat , à quo Scriptu-
ra est , licet ab Ecclesia non recessit , tamen Hæ-
reticus appellari potest. Unde secundum S.
Hieronymum , & nostrum Sapientissimum
Magistrum , Hæretici possunt appellari , qui
resistunt definitionibus summi Pontificis
Successoris S. Petri , ac Vicarii Christi , circa
intelligentiam mysteriorum fidei , ac sensus
Sacra Scripturæ : nam Summus Pontifex est
in his infallibile Organum Spiritus Sancti ;
adeoq; qui illius resistit definitionibus , resistit
veritati intelligentiæ Sacra Scriptura , seu aliter
sacram Scripturam intelligit , quam Spiritus
Sanctus inspirat Organo suo , quod est Sum-
mus Pontifex : Hæretici ergò possunt ap-
pellari , etiamsi ab Ecclesia palam non reces-
serint. Hujusmodi autem clancularios Se-
ductores , qui , ad simplicium deceptionem ,
se intra ovile Christi forinsecus continent , &
S. Augustinus observavit. Nec , inquit , con-

quens est, ut omnis Hereticus, vel schismaticus corporaliter ab Ecclesia separetur. Si enim falsum de Deo credit, vel de aliqua parte doctrina, quae ad fidei pertinet edificationem, ita ut non quarevis cunctatione tentatus sit, sed inconcussè credens nec omnino scientis opinione atque errore discendans, Hereticus est, & foris est animo, quamvis corporaliter intus videatur. Multos enim talis portat Ecclesia, quia non ita defendunt falsitatem sententiae suae, ut intentam multitudinem faciant: quod si fecerint, tunc pellantur. Cum igitur Novatores falsitates sententiae suae reverenter Catholicis instillant (ut hodie in partibus haereticis vicinis prope nimis fit frequenter) tum publicam auctoritatem sunt expellentes omnique studio à Catholicis fugiendi. De hoc ce falsis Catholicis dilectus Domini Discipulus locutus est: Nunc ait Antichristi multi facti sunt... Ex nobis prodierunt, sed non erant ex nobis. Nam, si fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum: Sed ut manifestum est quoniam non sunt omnes ex nobis. Porro Augustinus luculenter exponit, (b) quomodo quidam sint in nobis, non tamen ex nobis in Ecclesia, non tamen de Ecclesia. Sic inquit sunt in corpore Christi, quomodo humores quando evomuntur, tunc relevatur corpus, & melius quando exeunt, tunc Ecclesia relevatur. Et dicitur quando eos evomit atque projicit corpus: Exierunt humores isti, sed non erant ex me. Quomodo est, non erant ex me? Non de carne mea praecisi sunt

a1. Ioan. 2.

b Tract. 3.
in Epist.
Ioan.

sed petrus mihi premebant cum inessent, ex nobis
 exierunt, sed nolite tristes esse, non erant ex nobis.
 Unde probas? quod si fuissent ex nobis, perman-
 sissent utique nobiscum. Hinc ergo videat chari-
 tas vestra, quia multi qui non sunt ex nobis, acci-
 piunt nobiscum Sacramenta, accipiunt vobiscum
 Baptismum, accipiunt nobiscum quod norunt fi-
 deles se accipere benedictionem, Eucharistiam, &
 quicquid in Sacramentis Sanctis est. Ipsius altaris
 communicationem accipiunt nobiscum, & non
 sunt ex nobis: tentatio probat, quia non sunt ex
 nobis. Quando illis tentatio venerit, velut occa-
 sione venti volant foras, quia grana non erant.
 Hæc S. Augustinus. Sunt igitur in corpore
 Christi, quod est Ecclesia Catholica, falsi, fu-
 cati; Christiani velut graves, noxiiq; humo-
 res, aut ut putrida ac putida membra, quæ ven-
 tō hæreticæ tentationis quassata aut ex se à cor-
 pore decidunt, aut à Christi in terris Vicario,
 ut Ecclesiæ visibili Capite gladiō spiritus exci-
 duntur, ne sanos in fide, suā inficiant interfici-
 antq; contagione. Gratulandum est, inquit in-
 clytus Martyr, ac Præsul Cyprianus, (a) cum a Lib. de
 tales de Ecclesia separantur; ne columbas, ne oves unit. Ec-
 Christi se vā & venenatā contagione prædentur, cle.
 Coherere & conjungi non potest amaritudo cum
 dulcedine, caligo cum lumine, pluvia cum fere-
 nitate, pugna cum pace, cum fecunditate sterili-
 tas, cum fontibus siccitas, cum tranquillitate tem-
 pestas. Nemo existimet bonos de Ecclesia posse dis-
 cedere. Triticum non rapit ventus, nec arborem

solidâ radice fundatam procella subvertit. Inan-
palea tempestate jactantur, invalidæ arbores tu-
binis incurfione evertuntur. Hos execratur
percutit Joannes Apostolus dicens: ex nobis ex-
runt, sed non fuerunt ex nobis: si enim fuissent
nobis mansissent utique nobiscum. Hinc hæ-
reses factæ sunt frequenter, & sunt, dum perver-
mens non habet pacem, dum perfidia discordia
non tenet unitatem. Hæc Divus Cyprianus: quod
verbis postremis patenter indicat, reperiri sub-
inde quosdam subdolos ac turbulentos homi-
nes, qui suis novitatibus pacem ac unitatem
scindentes, hæreses sæpè numero inducunt, licet
corporaliter ab Ecclesia non recesserint, à qua
tamen tandem planè deficiunt ac recedunt,
dum reprehensi duram cervicem obedientia
Ecclesiasticæ renuunt subicere. Hæc de pri-
mo gradu hæresis, ad mentem nostri Doctore
Resoluti, quocum procedo ad cæteros.

Secundus gradus est, cum quis gignit falsas o-
piniones. Unde Augustinus 24. q. 3. c. Hereticus,
dicit: Hereticus est, qui alicujus temporalis com-
modi, & maxime gloriæ sui gratia, falsas ac no-
vas opiniones, vel gignit, vel sequitur. Extremus
gradus hæresis est, cum quis opinionem suam fal-
sam, & perversam pertinaci animositate defendit.
Primus igitur hæresis gradus est, S. Script. con-
tra Ecclesiæ sensum interpretari. Secundus, o-
piniones S. Scripturæ, ac fidei Orthodoxæ con-
trarias gignere, aut genitas sequi, utrobique cum
pertinacia, nã ea est de formali hæreseos ratione
uti Prolu. 2. docuimus, Tertius, conceptâ hære-
sin

sim adversus Ecclesiæ superiorum, maximè-
que summi Pontificis, Vicarii Christi, defi-
nitiones ac instructiones protervâ rebellionē
defensare, nec sanis consiliis velle stare, nec Ca-
tholicis demonstrationibus acquiescere.

Colligitur porrò ex dictis ea hæreticorum
differentia, quâ quidam sunt manifesti ac a-
perti, quidam rectori ac occulti: quidam in-
quam, apparent quod sunt, impostores, sacri-
legi, blasphemii, summi Romani Pontificis,
Vicarii Christi, tamquam Anti-Christi, furi-
bundi persecutores, Religiosorum tyranni,
totiusque Ecclesiæ hostes perduelles, noti ac
manifesti, apertò Marte eam adorientes: ho-
rum perfidia, velut notum malum, minus
Catholicæ plebi existit periculosa ac pernicio-
sa, solâque evaditur fugâ, minus quippe pe-
riculi est ab hoste manifesto, quam ab insidia-
tore occulto. Alii verò non sunt, qui appa-
rent sancti, & sunt impii, apparent humiles,
& sunt superbi, ambitiosi, pertinaces, ac re-
belles, apparent oves, & sunt lupi personati,
apparent zelosi honoris ac laudis Dei propu-
gnatores, & sunt in Deum ac Divos blasphe-
mi, vocari volunt reformati, cùm sint defor-
matissimi, apparent Catholici, spirituales ac
mystici, sunt autem carnales hæretici: Hi
propinant simplicibus venenum mellitum,
eisque osculò morsum infigunt, horum lues eò
serpit periculosior, quò occultior. Hoc cal-
lidum ac palliatum seductorum genus tum S.

F §

Scriptu-

Scriptura, tum SS. Patres vehementer ave-
fantur, ac detestantur, eorumque multiplice
fraudentias, dolos, technas, laqueos, ge-
phicè, ad simpliciū Catholicorum cautelam
descripserunt: aliquot audiamus, ut enim
pienter scripsit S. Hieron. (a) *Eorum sententia*
insidias, *detexisse, superasse est.* AS. Scrip-
tura, (b) sub vulpium metaphora Novatorum
calliditates ac simulationes persequente, exor-
dior. *Vt Prophetis insipientibus, exclamavit*
Propheta Ezechiel, qui sequuntur spiritum suum
Et nihil vident, quasi vulpes in desertis *Propheta*
tui Israel erat. Propterea haec dicit Dominus Deus
quia locuti estis vana Et vidistis mendacium:
ecce ego ad vos, dicit Dominus Deus: Et erunt
mea super Prophetas, qui vident vana,
divinant mendacium: in concilio populi mei
erunt, Et in scriptura domus Israel non scribe-
tur, nec in terram Israel ingredientur: Et scietis
quia ego Dominus Deus, eo quod deceperim
populum meum, dicentes: pax, Et non est pax. D
huiusmodi olidis vulpibus, mendacibusque
Prophetis, verissimè, inspiratus spiritu verita-
tis, pronuntiavit mortalium sapientissimus
(c) *Labiis suis intelligitur inimicus, cum in cor*
tractaverit dolos: quando submiserit vocem suam
ne credideris ei: quoniam septem nequitiae sunt
corde illius. Perspicuum namque id est in No-
vatoribus prophanis, inimicis veritatis; cum
namque adversus fidem & Ecclesiam med-

s Epist. ad
Tetiphon.
b Ezech.
cap. 13.

c Prov.
26.

tantur bellum, monent, aut etiam jubent, Catholicos esse velut in altâ pace tranquillos, ac imperturbatos, quandoquidem, ut quidem jactitare solent, novus, abditæ hæcenus veritatis splendor ipsis affulgeat. O blanduli tractatio doli! omnia perturbant, & quietem consulunt, bellum inferunt, & armorum apparatum, defensionemque dissuadent: Lupi insidiantur ovili Christi, & ovibus somnum suadent, canes monent obmutescere, ac pastores porrectis dormire pedibus: vulpes demoluntur vineam Ecclesiæ, & retia, quibus capiantur ad trabes volunt suspendi, dicentes: pax, & non est pax. Sic sibilat serpens, Verum, ^{a Prov. 26.} (a) ne credideris ei: quoniam septem nequitia sunt in corde illius: suadet securitatem, ut securius subvertat fidem: sed Christum attende monentem: (b) Attendite à falsis Prophetis, qui ^{b Matt. 7.} veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. nec non Habacuc ^{c Hab. 2.} Prophetam: (c) Super custodiam meam stabo: & figam gradum super munitionem Ecclesiæ: super fundamentum Apostolorum & Prophetarum, (d) ne circumagar quovis prophanae novitatis ventô. ^{d Ephes. 2.}

S. quoque Augustini sententiâ, (e) prophani ac clancularii Novatores per callidas denotantur vulpes: ^{e Tom. 8. in ps. 80.} Vulpes, inquit, insidiosos, maximeque hereticos fraudulentos significant, dolosos, cavernosis anfractibus latentes, & decipientes, odore & tetro putentes. Contra quem odorem dicit Apostolus:

stolus:

a Ephef. c.
13.

b Cant. 2.

*stolus: Christi bonus odor sumus in omni loco. Hi
vulpes significantur in Canticis Canticorum, ubi
dicitur: capite nobis vulpes pusillas exterminante
vineas, latentes in cavernis tortuosiss: capite no-
bis, convincite nobis: capis enim cum quem
falsitate convincis. Hæc Augustinus. Quer-
tur denuò de his vulpibus Ezechiel: (a) Quia
vulpes, inquit, in deserto Prophetæ tui Israel
erant. Vident vana, & divinant mendacium,
dicentes, ait Dominus, cum Dominus non mis-
serit eos. Hisce falsis Prophetis, propria men-
dacia, ut divina oracula, venditantibus, eisque
olidis callidisque vulpibus similes sunt, ut o-
vum ovo, insidiosi Novatores proprii sui ce-
rebri figmenta pro Evangelio simplicibus ob-
trudentes, florentemque Ecclesiæ vineam,
vulpium instar, devastantes: nam vinea nostra
floruit. (b) Floruit, inquam, Catholicæ Eccle-
siæ vinea in Germania, in Anglia, in Batavia,
a calis Christianismi partibus, Christi bonus
odor fuit omni intranti eam: sed eheu! floruit,
fuit: ecquæ verò lugendissimæ stragis causa
prophani callidiq; Novatores, hi, hi, velut o-
lidæ vulpes, erumpentes pietatis gemmas te-
trò suò odore primùm suffocarunt, suaveolen-
tes devotionis flores confessionis sacramenta-
lis, communionis SS. Eucharistiæ, sacrarum
Confraternitatum, aliosque devulserunt dein-
ceps: nec demum palmites in vite passæ, vi-
neam radicitus, post tragicas arrosiones, ex-
tirparunt. Quadrat in vulpes istas personatas,
quod apud Plutarchum dixit Carbo, volense-*

nim

nim Syllam depingere crudelem, ut fallacem, asseruit eum leonem esse & vulpem: sed & Lyfander ajebat, *Addendā esse vulpinā pellē, si leonina non sufficeret*: Hoc est, utendum esse calliditate & fraude, cū vires deessent, aut saltem non sufficerent. Hanc namque artem egregiè callent nostræ ætatis Leo-vulpes, cū enim vi ac autoritate nequeunt seducere Catholicam plebem, calliditate eos circumveniunt, furtim in urbes, ac provincias irrepentes, grassaturæ, ubi prævaluerint, ut leones: unde Divus Cyprianus: *Illud mirandum a Lib. 1. est, imo indignandum potius, & dolendum, epist. 6. Christianos Anti-Christis assistere, & prævaricatores fidei atque proditores Ecclesiæ intus in ipsa Ecclesiā contra Ecclesiam stare.* Horum in Ecclesiā latentium seductorum versutias, magis esse metuendas, quàm manifestos grassatorum aggressus, jam ante asserui, & hic amplius ex SS. Patribus demonstro, permagni enim interest, Novatorum clarè detegi simplicibus fraudulentias. *Sicut autem (S. loquitur Augustinus) (b) Patribus nostris adversus leonem (id est, Diabolum, apertè per infideles contra Christianos sævientem) opus erat patientia, sic nobis adversus draconem (hoc est, Diabolum, Catholicis sub nomine Christi occultè insidiantem). Vigilantia. Persecutio tamen, sive à leone, sive à dracone, numquam cessat Ecclesiā, & magis metuendus est cū fallit, quàm dum sævit. Illo tempore cogebat Christia-*

nos negare Christum. Isto autem tempore, de
Christianos negare Christum. Tunc cogebat
nunc docet. Tunc ergo ingerebat violentias, nunc
insidias. Videbatur tunc fremens, lubricus nunc
& oberrans difficile videtur. Hæc S. Augustinus :

a Contra
Donatist.
lib. 1. c. 4.

b Tract.
de simplici
citrate Pra-
lat. init.
Matth. 5.

truculentas describit fraudulentias sub luporum similitudine : (a) Induunt, inquit, lupi suos vestibus ovium, & dicunt, ecce hic est Christus, ecce illic, & ab universitate civitatis super montem constituta, ad particulas insidiarum suarum multos separant, & jugulatos assumunt.

Producam modò S. Cyprianum, (b) adversus prophanorum Novatorum latentes insidias instruendum fideles. Cum moneat Dominus, minus, & dicat : Vos estis sal terræ : cumque esse nos jubeat ad innocentiam simplices, tamen cum simplicitate prudentes, quid aliud, fratres dilectissimi, quàm providere nobis, convenit, & sollicitò corde vigilantes sub doli hostis insidias intelligere pariter & cavere, ne qui Christum sapientiam Dei persequi induimur, minus sapere in tuenda salute videamur. Neque enim persecutio sola metuenda est, & ea quæ subruendis ac dejiciendis Dei servis aperta impugnatione grassatur : facillior cautio est, ubi manifesta formido est : & ad certamen animi ante præstruitur, quando se adversarius confitetur. Plus metuendus est & cavendus inimicus cum latenter obrepit, cum per pacis imaginem fallit.

lens occultis accessibus serpit : unde & no-
men serpentis accepit. Ea est ejus semper
astutia, ea est circumveniendi hominis cæca
& latebrosa fallacia. *Hæc inclytus martyr Cy-
prianus, qui, directius ac proximius ad meum in-
stitutum, subdu paulò infra:* Cavenda sunt au-
tem non solum quæ sunt apertè manifesta, sed
& astutæ fraudis subtilitate fallentia. Quid
verò astutius, quidve subtilius, quàm ut
Christi adventu detectus, ac prostratus ini-
micus (postquam lux gentibus venit, & so-
spitandis hominibus salutare lumen effulsit,
ut surdi auditû spiritualis gratiæ admitterent
aperirent ad Deû oculos suos cæci, infirmi æ-
ternâ sanitate revalescerent, claudi ad Eccle-
siam currerent, muti claris vocibus & pre-
cibus orarent) videns idola derelicta, & per
nimium credentium populum sedes suas &
templa deserta, excogitaverit novam frau-
dem, ut sub ipso Christiani nominis titulo
fallat incautos? Hæreses invenit & schisma-
ta, quibus subverteret fidem, veritatem cor-
rumperet, seinderet unitatem. Quos deti-
nere non potest in viæ veteris cæcitate, cir-
cumscribit & decipit novi itineris errore.

Sunt igitur duplices Ecclesiæ hostes, manife-
sti, & occulti, & isti sunt illis peiores ac no-
centiores, adeoque juxta unanimem ac con-
stantem SS. Patrum sententiam, magis perti-
nenscendi: quod ipsum præclare noster decla-
rat Waldensis: (a) *Idcirco, inquit, remittit nos* a Tom. 3.

ma-

Iud. 1.

mater Ecclesia ad filium suum Iudam, qui ut scribitur Iudic. primo, montana possedit nec tamen potuit delere habitatores vallium quia falcatis curribus abundabant. Manifeste peccatores in monte habitant, velut sunt superbi, avari, lascivi, contentiosi, & consimiles: non potest celari, quin peccant: non potest

a Matt. 3.

abscondi civitas supra montem posita. (a) Sed alii peiores illis in vallibus habitant, qui per catum heresis, falsae suae humilitatis, & simulatae sanctitatis fucō depingunt, & revere scriptura, & acuta rationis allegatione defendunt. Qui & eò tardius vincuntur, et nunquam, quia simulandi, & se defendendi consuetudine animosos, & ipsa animositate protervos, & post proterviam inflexiles, imò inepugnabiles statuunt. Hæc, pro nunc, de insidiosis, occultis, ac fraudulentis prophetis Novatoribus sufficiat insinuassee, de quibus decursu frequens recurret sermo: solum ad iocum brevem adversus eorum insidias S. Cyprianus

b Ep. 40.

(b) cautelam. Hinc fratres dilectissimi, hinc ad moneo pariter & consulo, ne periculosis vocibus temere credatis, ne fallacibus verbis consensum facile commodetis, ne pro luce tenebras, pro die noctem, pro cibo famem, pro potu sitim, venenum pro remedio, mortem pro salute sumatis. Ne auctoritas voseorum, nec autoritas fallat; qui ad duos

c Dan. 3.

rum presbyterorum (c) veterem nequitiam respondentes, sicut illi Susannam pudicam corrumpere, & violare conati sunt, sic & hi adul-

Vinis doctrinis Ecclesiæ pudicitiam corrumpere, & veritatem Evangelicam violare conantur.

Clamat & dicit Dominus (a) Nolite audire sermones Pseudo-Prophetarum, quoniam visiones cordis eorum frustrantur eos. Loquuntur sed non de ore Domini. Hanc denique plebs Catholica infallibilem habet Pseudo-Prophetarum notam, ac characterem, si nova disseminent dogmata, à creditis, ac servatis hactenus in Ecclesia, aliena: nam, ut strenuus ille Antinovator, Vincentius Lirinensis, docet veraciter: b Lib. c. 10. tra prophan. Novit. 6. 10. Cunctis satis evidenter, perspicuoque monstratur, hoc apud omnes fere hæreses quasi solenne esse, ac legitimum, ut semper prophanis nominibus gaudeant, antiquitatis scita fastidiant, & per oppositiones falsi nominis scientiæ, à fide naufragent: contra verò Catholicorum hoc ferè proprium, deposita sanctorum Patrum & commissa servare, damnare prophanas novitates. Plurimas, & particulares prophanorum Novatorum notas dabimus, favente Deo, in decursu hujus Opusculi.

PROLUDIVM V.

Quenam delicta præbeant prophane novitatis, si ve hæreseos suspicionem.

Quamvis prava facta non faciant universaliter hæreticum, uti Proludio I, diximus: inter-

G

ter-